

interpretată. Stégul Austriei falfăe pe edificiile tuturor consulatelor comune din străinătate, dăr Ungaria n'are acolo nici stéguri, nici embleme; ministerul comun de război se numește totdeauna *Reichskriegs-minister*; asupra cetățenilor maghiari se enunță sentințe în numele *împăratului austriac*; pactul a adus multă bine, dăr a adus și multă umilire. Trecutul Ungariei, dize Ugron, n'a avut nimic comun cu Austria, astăzi are ceva comun, dăr *viitorul ei nu pôte fi comun cu ală Austriei*. Austria este reprezentanta *poliglotismului*, Ungaria a *unității*; în Austria coróna împăratului este coróna corónelor, în Ungaria coróna regelului este coróna unei națiuni; popórele Austriei se pot încorpora la Germania, la Slavii, dăr Ungaria nu se pôte încorpora la nici un stat. *Punctul de gravitațiune ală politiceii monarchului ar trebui căutat în Ungaria, fiindcă numai acest stat pôte fi independent în monarchie*; natura a dată acestei țări tóte, numai conducătorilor ei politici nu li-a sciută da putere. Aici în mijlocul Europei trebuie să existe o împărăție puternică, adecă unirea prin alianță a tuturor statelor mici, pentru apărarea loră propriă; dēcă idea acésta se va primi, atunci punctul de gravitațiune ală acestei împărății nu pôte fi altul decât Ungaria. Asta e vechia politică maghiară, a Huniaților. — Audăți omen bun, scriiturile lui Ugroan? Dēcă puteți, nu rideți!

In Bucovina, frații noștri Români au pornit o frumoasă mișcare românească laudabilă. Uneltirile contelui Pace și ale partidei sale, despre cari am făcut amintire, au deșteptat pe frații noștri bucovineni. Telegraful adecă ni-a adus scirea îmbucurătoare, că la 7 Martie n. s'a ținut în Cernăuți o adunare a tuturor Românilor alegători, la care au luat parte 300 de fruntași români, cari au hotărît unanim *solidaritatea tuturor Românilor din Bucovina* în afacerile politice naționale, bisericesci și în organizarea unui partid național reprezentat de societatea politică „Concordia”. S'a ales un comitet electoral și deputaților li s'a impusă de obligamentul de-a forma în dietă un club național deosebit. Insuflețirea celor adunați fostă mare. Din inimă felicităm pe frații noștri bucovineni, pentru acésta hotărîre laudabilă.

Diarul „Politik” vorbind despre situațiunea din Bulgaria, dize următoarele: Puternicii țilei din Sofia se află éráși într'o dispozițiune agitată, după ce tóte străduințele lor, de a pune mâna pe asasinul lui Vulcovici, au fost cu totul zadarnice. Nimenea nu se mai simte sigur în sprijinul regimului Co-

burg In fiecare colț, în fiecare tufă vedă un atentator și neputința, de a se subtrage dela pericolul amenințator ală acestei situațiuni neplăcute, face se crească și mai multă turbarea puternicilor țilei din Sofia. Firesce că éráși e Serbia, care e suspiționată și amenințată. Se dize, că Stambulov ar fi dísu cătră agentul diplomatic ală Serbiei din Sofia amenințându cu degetul: „Ar fi bine ca în Belgrad să și deschidă ochii față de emigrații noștri. Căci, dēcă agentului nostru de acolo, Dimitrov, i se va clăti numai un fir de păr din cap, îndată voi declara război Serbiei, chiar dēcă se va opune la acésta, întréga Europă.” Din fericire se bucură în timpul de față Serbia de un guvern înțelept și de o sănătoasă situațiune internă politică, așa încât nu există temerea, că nepolitica puternicilor țilei din Sofia va trage după sine urmări serioase... Asasinarea lui Vulcovici a dovedit din nou, că Rusia găsește încă Bulgari, cari pe bani se servesc de arme ucigăse în contra bărbaților bulgari binemeritați“...

Ajutor pentru Slovaci bântuiți de fómete!

Scim, cătă de mare este miseria, ce domnesce în comitatele slovace ale Ungariei, mai ales în comitatul Arva, care asemenea este locuit în cea mai mare parte de Slovaci. Deci de mii de omeni suntă ađi în pericolul de-a muri de fómete.

Guvernul unguresc n'a făcut nimic pentru aceste nenorocite ținuturi, cu tóte că a avut scire dinainte de pericolul, ce le amenința. La cererea necurmată a autorităților administrative de pe-acolo, guvernul abia după ce a vădit, că omenii încep să moră de fómete, a trimis 3000 fl. pentru nenorociți, — o adevărată batjocură!

Opoziție maghiară s'a folosit de acest privilegiu spre a lovi în guvern și a înscenat o mișcare demonstrativă pentru ajutorarea celor bântuiți de fómete.

Guvernamentalii unguri, se n-țelege, n'au putut să rămână îndărăt într'o asemenea cestiune și deși, după cum scrie „P. Lloyd”, se tem, ca nu cumva „societatea maghiară și statul să méréga prea departe în ajutorarea directă,” fac și ei colecte în tóte părțile.

In față acestei neașteptate și surprinzătoare emulațiuni a partidelor maghiare, de a da ajutor Slovacilor, foile boeme dícă, că

Slavii se tem, nu cumva sermanii Slovaci să plătescă prea scump acest ajutor. „Sovinismul maghiar”, dize „Politik”, „cu greu va lăsa să trecă frumósa ocaziune a fómetei în țera Slovacilor, fără de-a exploata acésta fómete spre scopuri soviniiste, continuându încă și mai negenat și în maimare măsură cumpărarea de suflete între sermani și nenorociți“.

Ceea ce fac Maghiarii însă îi privesce pe ei și ori cari ar fi scopurile lor, naționalitățile nemaghiare și în deosebi noi Români, nu trebuie să uităm, că aici e vorba de nisce frați de suferințe, cari ca și noi, suntă amenințați în esistența loră națională și au interese de luptă și apărare comune cu noi.

Scim, cătă de frumos au fost manifestate aceste interese comune de cătră naționaliștii slovaci cu ocazia conferenței noastre naționale trecute și nu putem să le dăm Slovacilor un răspuns mai potrivit, decât ca în aceste momente de crasă, să contribuim și noi pentru alinarea suferințelor lor.

Vedem cu bucurie, că Români noștri nu sunt indiferenți față cu sórtea Slovacilor și că pretutinden se arată bunăvoința de-a contribui pentru cei bântuiți de fómete.

Și dorința generală este, că Români să contribuie de sine stătător, pe listele proprii.

Ne împlinim dăr numai o plăcută datorință, deschidându colónele diarului nostru pentru scopul acesta. Administrația diarului nostru este gata a primi ori ce oferte pentru Slovaci bântuiți de fómete, pe cari, după ce le va înregistra în colónele foiei, le va trimite fără întârziare la Redacțiunea diarului național slovac „Narodnie Noviny” din Turoș-St.-Mărtin pentru a se înainta la destinațiunea lor.

Dela Blașiu primim tot în acésta afacere următorul:

Apel!

cătră Prea on. inteligență și popor român din giurul Blașului.

Nimic nu pôte să inspire omului mai mare frică, temere și gróză pe pământ, decât lipsa absolută a mijlocelor de subsistență, — nimic nu este mai înfricoșat, decât mórtea prin fómete; căci ea nu curmă deodată suferințele crescende, ci prelungește numai torturile

înfrătoare. — In acésta tristă poziție se află 2 comitate din Ungaria superioară, comit. Arva și Sáros, lucuite în deosebi de Slovaci. Sântul de umanitate și caritate creștină — deși acésta întreprindere e grea pentru mine — mă îndemnă puternic să apelez:

La buna-voință și marinositatea on. inteligență și popor român din giurul Blașului, rugându-o să alerge întru ajutorul celor nefericiți, contribuind câte ceva din avutul lor spre alinarea suferințelor și durerilor, ce apasă greu asupra bieților Slovaci. Contribuirile în naturalii, séu bani dimpreună cu consemnările se se trimită subscribului, care a luat asupra și sarcina de bună-voință a le espeda cătă mai degrabă.

Despre incurse se va da raport.

Blașiu, 9 Martie 1892.

Cu tótă stima,

Teodor Onisor, proprietar.

Protestul studenților români din Paris.

Din nobilul îndemn de-a aduce un serviciu cauzei Românilor asupra, 150 studenți români din Paris au hotărît să facă un protest contra politiceii maghiare, care tinde la nimicirea esistenței naționale a Românilor. Acest protest l'au publicat tóte diarele de frunte din Paris, însoțindu-l cu observațiunile cele mai binevoitoare cauzei noastre românești.

Eată protestul tinerimei române din Paris, în întreg cu-prinsul séu:

„Români din Ungaria și din România, cari și fac studii în Paris, alarmați de proporțiunile mereu crescătoare ale persecuțiilor îndreptate sistematic în Ungaria, contra naționalității române, se ved obligati prin forța lucrurilor chiar, a face apel la opiniunea publică a Europei întregi, supunându-i această cestiune, care din nefericire pare a nu avé soluțiune posibilă pe terenul unei înțelegeri amicele.

„Printr'un sistem de legi și măsuri speciale, combinate savant, Români, cari locuiesc, în număr de 3 milioane și în masse compacte, partea orientală a Ungariei, se găsește nu numai esclusi dela ori-ce participare la viața publică, dăr suntă amenințați chiar în esistența loră civilă.

„O lege excepțională din 1874, făcută numai pentru regiunile locuite de Români, îi privează în realitate de facultatea de a trimite reprezentanți în parlament, cerându-li-se un cens electoral de 28 fiorini, de care o mare parte a locuitorilor maghiari din aceste regiuni sunt dispensați, grație titluri-

— Ba eu tot nu, cocóne, răspune moș Ión Rótă.

— Dumneșeu să mă ierte moș Ióne, dăr dumneata, cum ved, ești cam greu de cap; ia haidem în grădină, să vă facă a înțelege și mai bine. Moș Ióne, veđi colo în ogradă la mine bolovanul cel mare? Il vedem, cocóne. Ia fă bine și adă-lă aici lângă mine, dize boierul, care ședea acum pe un jilț în mijlocul țeranilor.

— S'avem iertare, cocóne, n'am puté; că dór acolo-i greutate nu șagă.

— Ia céroă și veđi.

Moș Rótă se duce și vré să ridice bolovanul, dăr nu pôte.

— Ia du-te și dumneata moș Vasile și dumneata bade Ilie și dumneata bade Pandelachi. In sférșit se duce ei vr'o 3—4 țeran, înnesc bolovanul din loc, il ridică pe umere și-lă aduc lângă boier.

— Ei omeni bun?... S'a dus moș Ioan și n'a putut face tréba singur; dăr oând v'ați mai dus oăți-va într'ajutor, tréba s'a făcut cu mare u-

șurință; greutatea n'a mai fostă aceeași.

Unde-i unul nu-i putere
La nevoi și la durere;
Unde-s mulți puterea crește
Și dușmanul nu sporesce“.

— Așa și cu unirea omeni bun; credeți dumneavóstră, că de-a ajuta Dumneșeu a se uni Moldova cu Valahia, avem să fim numai atâția? Frații noștri din Transilvania, Bucovina, Basarabia și cei de peste Dunăre, din Macedonia și de prin alte părți ale lumii, numai să ne vadă că trăim bine, și ei se vor uni cu noi și vom face împreună o țera mare, bogată și puternică, de n'ar mai îndrăzni dușmanii în vecii veilor a se lega de Români. D-apoi frații noștri de sânge: Franțuzii, Italianii, Spaniolii și Portughezii, ce așteptă? La ori ce întâmplare, Dómne feresce, stau gata să și verse sângele pentru noi. Unirea face putere omeni bun. Ei, acum cred căți înțeles și răsinteșu.

— Ba eu unul, să ierțați dumneavóstră cocóne, încă tot n'am înțeles, răspunde moș Rótă.

— Cum se face asta moș Ióne? Mai bine ce v'am tălmăcit și un copil putea să înțeleagă.

— Mai așa, cocóne, răspuneră ceilalți.

— Moș Ióne, dize acum boierul, cam tulburat de multă oboselă; ia spune d-ta în legea d-tale, cum ai înțeles, cum n'ai înțeles, de când se face atâta vorbă, să audim și noi.

— Da cocóne, să nu vă fie cu supărare; dăr dela vorbă și până la faptă este mare deosebire.... Dumneavóstră, ca fie-care boer, numai ne ați poruncit să aducem bolovanul, dăr nu ați pus umărul împreună cu noi la adus, cum ne spuneți odinioară, că de acum toți au să ieie parte la sarcină, dela vlădică până la opincă. Bine ar fi, dēcă ar fi așa cocóne; căci la război înapoi și la pomană navală, par'că nu prea vine la socotă.

— Er dela bolovanul d-vóstră... am înțeles așa: că până acum noi țeranii am dus fie-care câte o petra mai mare, séu mai mică pe umere; însă acum sun-

tem chemați a purta împreună, tot noi opinca, o stâncă pe umerele noastre... Să dea domnul, cocóne, să fie astfel, că mie nu-mi pare rău...

La aceste vorbe, țeranii cei-alți au început a strânge din umeri, a se uita lung unul la alt și a dize: se pôte, ca și Rótă ală nostru să aibă dreptate... Er boierul luându-i înainte cu glume a înghițit gălușca și a tăcută molcum.

Intemplerile lui Emin.

— P O V E S T E . —

A fost odată un împărat cu numele Ram-Împărat. Acesta avea 3 feciori: Zaladin, Mohamed și Emin. Ii era dusă vestea peste mări și țeri, că cu óstea lui numai smei își puteau măsura puterile. În țera vecină domnia Ali, un împărat forte iubitor de pace. Cei doi vecini trăiau în cea mai bună prietinie, până când într'o zi, murind bunul împărat Ali, în locul lui se sui pe tronul fiul séu

lori lor nobilitare, și care nu este în tot restul Ungariei, decât 5 florini. Și când cu toate acestea, Românii cantă a învinge toate dificultățile, pe care le fac lor legile, nu se cruță nici un mijloc violent, de care dispun, pentru a-i pune în imposibilitate de a-și exercita dreptul lor de vot; astfel compatrioții noștri, cari în puterea numărului lor, ar trebui să trimită în camera ungară 80 de deputați, nu au nici un reprezentant.

„Deasemenea le este interzisă viața publică locală, fiindcă deșii sunt excluși din toate funcțiunile publice. Administrația și justiția sunt în mâna funcționarilor maghiari, purtate în limba maghiară, limbă neînțeleasă pentru cea mai mare parte a populațiunii; și prin acest singur fapt administrațiunea ia un caracter cu desăvârșire despotice, pe când justiția, nesocotind pe justițiabili, cari sunt dați pe mâna unor interpreti costisitori și de rea credință, devine o formalitate curată derisorie.

„Câtă pentru viața intelectuală română, ea e strivită fără cruțare. Statul maghiar, care ia dela Români aproape a cincea parte a impositului de avere și de sânge, pe care o primesc dela toți supușii săi, nemulțumindu-se de a nu fi creată nici o școală românească de orice grad ar fi ea, împiedecă pe Români de a-și deschide cu propriile lor fonduri școlile, închidându-le maghiarizându-le și pe acelea, cari au fost create cu banul românesc. Câteva cifre fac ca lucrul să se înțeleagă mai bine. Astfel din 180 licee ale Ungariei, 162 sunt maghiare, pe când celelalte naționalități, cari formează două treimi a populațiunii, nu au decât 18, scotite aci și Români, cari abia au patru.

„Libertatea presei nu există pentru noi, decât cu numele. În Transilvania, provincie eminentă română, o lege specială e însărcinată a paraliza totă libertatea cuvântului. În adevăr această, pe lângă cheltuelile mari, pe care le face obligațiunea de a depune o cauțiune dintre cele mai considerabile, se vede dați legați de mâni și de picioare procurorilor maghiari, cari au dreptul de a le intenta procese pentru lucrurile cele mai de nimic.

„Dar ceea ce mai ales e o nedreptate, este legea specială, după care jurnalistul dat în judecată trebuie să suporte toate cheltuelile procesului, chiar și când el ar fi achitat. Juriul de alfel, în fața căruia e trimis, e un juriu de circumstanță, recrutat într-un oraș, unde populațiunea e compusă mai numai din Maghiari. Resultatul acestei mulțimi de măsuri nedrepte era destul de ușor de prevădută și n'a încetat de a se produce. În timpul de câțiva ani numai, 14 jurnaliști români,

care au îndrăsnit a-și ridica vocea mai sus, au fost trimiși în temniță de stat și, în acest moment chiar, unul dintre ei suferă o condamnațiune de un an și jumătate, pe când un confrate al său abia își isprăvi deunăzi osenda.

„O măsură luată în urmă, și una dintre cele mai vexatorii, a pus culmea acestei persecuțiuni sistematice, care dată demult. O lege din 1891 impune, că în fie-care comună, se vor înființa de aci înainte asile, în cari toți copiii români dela 3 — 6 ani vor fi forțați a învăța limba maghiară. Legea a intrat în vigoare anul acesta și ea a dat naționalității române o lovitură teribilă, care probabil nu va fi cea din urmă. Totul face să se scie viitorul; și entuziasmul, cu care toate partidele camerei ungurești au votat această lege, indiferența vădită pe care dănsii au oprit-o protestărilor românesci, ne ia orice speranță de înțelegere cu națiunea maghiară și de schimbări în linia de purtare arbitrară adoptată de dânsa.

„Persecuții astfel dela etatea de trei ani, pentru simplul motiv că sunt Români, lipsiți de orice ajutor și fără speranță de a-l găsi vre-o dată în Ungaria, nu le mai rămâne Românilor, decât se protesteze din toate puterile lor înainte Europei întregi. Partidul național român din Transilvania și Ungaria a făcută deja acest lucru în 1881 într-un memoriu, pe care l-a adresat lumii europene; dar astăzi în fața măsurilor rigurose, care-l isbesc din nou, el a decis, într-un congres ținut în 21 Ianuarie 1892, de a ridica din nou cerșiunea.

„În același scop ștudenții români dela universitățile din Austro-Ungaria au scris o broșură, care trebuie să apară în curând și care e menită a espune mult mai pe larg reclamațiunile lor; tot așa și ștudenții României, care au printre dânsii frați din Ungaria și cari se simt, de altfel, loviți cu drept cuvânt în simțmintele lor cele mai scumpe, și-au ridicat deja vocea lor (memoriul din 1891); și pentru ca să se asocieze acestei mișcări generale de protestațiune, ștudenții români din Paris fac apelul la opinia publică în această Franță, căreia România îi datorește civilizațiunea și progresul său; în această Franță, care n'a refuzată nici o dată spriginul său, cel puțin simpatia sa celor oprimați.

SCIRILE ȚILEI.

— 29 Febr. (12 Martie).

Sânțirea noii biserice românești din Sighetul Maramureșului se va săvârși la 20 Martie n. c. După cum ni-se scrie, ziua aceasta va fi pentru credincioșii români gr. cat. din Sighet o zi de mare

bucurie, deoarece sunt 21 de ani, de când în lipsa de biserică românească, bieții Români au fost osândiți a asculta santele rugăciuni într-o capelă catolică, care prin urmare nu numai că nu era de legea românească, dar era și prea mică așa că abia încăpeau în ea 50—60 de oameni, ér ceilalți steteau și ingenunchiau pe stradă înaintea ușii capelei. La zidirea noii biserice, poporul român din vicariatul Maramureșului a contribuit cu 10,000 fl., pentru împodobirea internă a ei au venit în ajutor cu dăruri în preț de 1500 fl. și pe lângă aceea au contribuit oferte în bani în sumă de alte 800 fl. — Ne bucurăm din inimă, că poporul român din Sighet va pute de aci înainte să-și facă rugăciunile sale într-o biserică românească și ne mirăm, cum de s'a suferit, ca el să recurgă până acum la ajutorul unei capele neromânești? Asemenea identificare a bisericei ungurești romano-catolice cu biserică română greco-catolică poate să aibă urmări foarte triste pentru caracterul național al credincioșilor gr. cat. și de aceea am afla mult mai inofensiv și mai potrivit, ca în asemenea cazuri, credincioșii români dintr-o comună, ori alta, mai bine să-și facă câte-o simplă baracă de scânduri, ori să-și închirieze câte-un local privat, în care să-și facă rugăciunile lor până-și vor edifica biserică proprie, dar la ajutorul bisericelor, ori capelelor streine și neromânești, nici la un caz să nu recurgă.

„Fundatiune. Din Ighiu ni-se scrie, că vrednicul cantor de acolo Nicolau Hada și generoasa d-nă Rosalia Chișbacu, din modesta lor avere câștigată cu sudoarea proprie, au întemeiat o fundațiune de 200 fl. pe seama bisericei românești gr. c. din Ighiu cu scopul nobil, de-a întrebuița cu timpul interesele fundațiunii pentru îmbunătățirea salariului învățătoresc. Numele acestor binefăcători va rămâne prin aceasta ca o scumpă aducere aminte înaintea poporului român din Ighiu pentru toate timpurile. Dea Dumnezeu, ca și alții să se însuflețească de exemplul lor!

„Un dar frumos. Din Varadia (com. Timișului) ni-se scrie, cu data de 7 Martie n. c. Il. Sa d-lă Baron Milos Baich de Varadia s'a îndurat a dăru înaintea de acesta cu câțiva ani pe seama bisericei românești gr. c. din Varadia suma de 1200 fl. Acum a mai mărit fondul bisericeii sus numite cu o sumă de 500 fl. Aducându tributul recunoștinței și mulțămitei noastre față de ilustrul binefăcător, pentru aceste fapte nobile, n'amă putut întrelăsa, ca marinitatea aceasta să nu o facem cunoscută publicului românesc. — Preoții: Vicenție Popoviciu și Paul

Jorgoviciu; Curatorii: Ioan Stoia și Vasiliu Orășianu.

— x —

„Un șerpe în biserică. Lucru de necreștut ni-se scrie, că s'a întâmplat acum de curând în comuna Prilog din Țera Oașului. La 18 Februarie n. c., tocmai pe când se săvârșea în biserică cununia a două părechii tinere și preotul stătea în ușa altarului, de odată s'îi ivi un șerpe mare, care trecu printre miri, spre mai mare surprindere a tuturor celor de față. Unul din miri zdrobi capul șerpelui și-l omori. Aparițiunea acesta a șerpelui în timpul frigosului de iernă și în împrejurări atât de extraordinare, după cum ni-se scrie, a dat naștere la diferite interpretări superstițioase în popor.

— x —

„Eспедиțiunea pentru cercetarea navigabilității Oltului, a pornit în Dumineca trecută și a ajuns, fără mari greutăți, Miercuri la pasul dela Turnu-Roșu, de unde apoi a pornit pe Olt în jos spre Turnu-Măgurele.

— x —

„Al IV concert al abonamentului muzicii orașenești. Măne, Duminecă în 13 Martie, va fi al IV-lea concert al abonamentului muzicii orașenești în sala Redutei. Se vor executa mai multe piese nouă, între cari I Rapsodie (F dur) de List, apoi „Ouverture“ din Wilhelm Tell de Rossini.

— x —

„Foc în Bârlad. Cetim în „Timpu“ din 29 Febr. v. Un incident îngrozitor a izbucnit astă-noapte la orele 2 în orașul Bârlad. Cu tot ajutorul dat atâtu de pompierii din orașul Bârlad, cât și de acei din Tecuci, incendiul a continuat până azi dimineață, fiind alimentat de un vânt puternic.

— x —

„Apărătorul Sănătății“. Afăm cu bucurie, că Redacțiunea acestei escelente reviste igienice, — cunoscută cetitorilor noștri din valoroasele scrieri, ce le-am reproduș după ea la diverse ocașii, — s'a decis a primi între abonatii săi pe preoții și învățătorii dela noi numai pentru 4 fl. la an. „Apărătorul Sănătății“, care până acum a costat pentru streinătate 14 lei la an, apare de 2-ori pe lună în fasciculi voluminoși, intercalându în text și anumite ilustrații. Abonamentele sunt a se trimite, de odată cu costul, la adresa „Apărătorului Sănătății“ în Bucuresci (Strada Scaune Nr. 20).

— x —

„Concertul, ce l'a dat aseră d-lă D. Popovici, primul baritonist dela opera germană din Praga, a fost foarte bine cercetat. Artistul a secerat furtunoase aplause. Mai pe larg în numărul viitor.

— x —

„Sărbătorea Republicii franceze. Se telegrafiază din Paris, că camera franceză a primit propunerea deputatului Dreyfus de al proclama jubileul de 100 ani a Republicii franceze, ca sărbătoare națională.

— x —

„Bole între ei. Ni-se scrie, că în Țera Oașului, oile pieru cu mulțimea de așa dăsa bola de vrsat.

— x —

Piră, un om foarte rău și răboinic. De atunci pacea între cei doi împărați s'îi strică și războiul Piră se uita cu ochi răi la puterea lui Ram-Împărat.

Intr-o zi Zaladin plecă la vânătoare. Luându-se după un cerb, se rătăci prin pădure și fără de veste trecu peste hotarele împărăției tatălui său și intră în țera lui Piră. Nebăgându de seamă, unde se află, el se luă mai departe după cerb. De odată se pomeni față în față cu Piră, care încă pornise cu totă curtea sa la vânătoare. Nesciind unde se află, Zaladin voi să fugă, dar de odată se pomeni prins și legat. În zadar se rugă el, ca să-i dea drumul, că nu de bună voie, ci numai luându-se după cerb, a intrat în hotarele lui, ca și toate rugele lui nu folosiau nimic, ba încă ce-i mai mult, nemilosul împărat și trimise omen la Ram-Împărat, pentru ca să-l cheme la război, pentru obrăznicia fiului său.

La auzul acestora, bietul Ram se intristă foarte, dar nu se descurajă, ci își adună o oște de război. Iusă de abia adunase 3000 de oameni, când se

și ivi Piră în fruntea unei armate de 12,000 de oameni.

Neavându Ram ce face, plecă la luptă cu mica lui oștire. Vitejese se luptă soldații lui Ram, dar în zadar; pe un soldat săriau patru inimi. Astfel fură bătuti.

Ca un leu Mohamed, cu o oște de 4000 de soldați pe cari îi adunase în timpul luptei sări asupra lui Piră, dar și acesta fu în curând nimicit. Dar și din partea lui Piră căduseră 10,000 de soldați și mulți fură răniți. Vădându aceasta tânărlul Emin, care era abea de 16 ani, sări cu sabia în mână pe cal și începă a-și face loc prin oștile dușmanilor. Cu așa voinică se luptă el, încât omori vre-o 50 de soldați, cari îi țineau drumul și ajunse în sfârșit la împăratul. Cu o putere nespă ilă smuci Emin de pe cal și trântindu-l la pământ strigă: „Armele, se împăratul?“

Soldații lui Piră, dintre cari partea cea mai mare erau răniți, ér cei sănătoși, sătu de luptă și de nedreptățile împăratului, strigară: „Grăție!“

Prin acesta își arată Ram-Împărat vitejia, deoarece cu 7000 de soldați a învins armata cea mare a lui Piră.

După acesta luă Emin pe Piră și pe sora acestuia, pe Lenapa, precum și pe ostașii învinși, ca prizonieri, eliberă pe Zaladin și astfel se întorseră între strigăte de bucurie acasă. Acum Ram nu mai era amenințat de nici un inamic. Țera lui acum se întindea dela o mare până la cealaltă.

Soldații prinși fură în curând eliberați, ér Piră ținut în temniță, unde după câteva luni muri. Pe frumoasa Lenapa o primi Ram în palatul său.

În curând toți trei frații se îndăgăriră în frumoasa fată și fiă-care din ei voia ca să o ia de soție. Vădându aceasta bunul lor tată, chiamă pe fi săi la sine și le dăse: „Dragi copii, vedă, că fie-care dintre voi ar vră să fie soțul Lenapei. Eu ca tată vă am pe toți un fel de dragi, de aceea nu sciu cui să i-o dau de soție. Aș da-o după cel mai vrednic, decât aș scie, care-i acela. M'am gândit deci să fac o probă despre vrednicia voastră și de a-

ceea vă trimit în lume și care dintre voi imi va aduce lucrul cel mai frumos și mai folositor, acela o va ave de soție. Plecați dera și în trei luni să fiți aici!“

Fiă-care plecă într-altă parte, însă înainte de despărțire se hotărâră, ca peste 2 luni să se întâlnească într-un loc anumit.

Zaladin se duse în Cairo. Aici umblă din boltă în boltă, până ce dedă de un bordeiu, unde se vindeau covore. Intrându înăuntru negustorului îi arată un covor, pentru care cerea nouă milioane și cinci sute de mii de lire. Zaladin se miră de prețul cel mare al covorului, dar negustorul îi dăse:

— „De ar fi numai covor, adevărat, că ar fi foarte scump, dar el are încă un meșesug.“

— „Ce meșesug?“ întrebă Zaladin

— „Decă te pui pe el“, dăse negustorul, „și poftesc să te ducă unde vrei, el te duce.“

Nou guvernator în Fiume. Fôia oficială unghurească publică rescriptul regesc, prin care fostul guvernator din Fiume, contele August Zichy, e concediat de la acest post în urma rugării lui espre, ér în locul lui e numit, în aceeași calitate, contele Ludwig Battyhany, fișpanul comitatului Györ.

—x—
Un rege asigurat. Se scrie din Roma, că la Genua s'a fondat acum de curând sub numele „Inițiative Italiane”, o societate de asigurare contra accidentelor și nenorocirilor. Celă dintău, care s'a făcut acționar și plătesce regulat câte 10 centime pe săptămână, este însuși regele Umberto.

—x—
Omor politic. Din Belgrad se telegrafiază, că țiarul „Dnevni List” publică o telegramă în care se dice, că propaganda secretă bulgară a mai secerat o jertfă în Serbia-vechiă. Tinerul comerciant sârb Iancovici Vanghel din Bitolia, mergând într'o sêră acasă dela o conferență ținută în interesul sârbiei, a fost ucis mișesece cu un pumnal. În Serbia-vechiă și în Macedonia, dice numita fôie, omorurile politice comise de Bulgari, sunt la ordinea zilei, ér acestea sunt de a se atribui numai și numai propagandei sârbesce. Acesta, încheiă numita fôie, în urma urmelor va trebui să fiă răsunată asupra Bulgarilor, cari silesoă pe Serbia să-și ridice cuvântul în contra provocatorilor.

—x—
Têrgul de țeră din Șiria se va ține în 19 și 20 Martie n. c.

—x—
Ce voesce Rusia? Foile străine aduc scirea, că Țarul Rusiei a chemat la Petersburg pe generalul rus, Gurco, și pe guvernatorul Kochanov din Vilna. Sosirea lor în Petersburg se aduce în legătură cu pregătirile și planurile militare ale Rusiei.

—x—
† Metropolitul Theodosiu, după cum se telegrafiază din Belgrad, a murit la 10 Martie n. în Belgrad.

—x—
Răscolă într'o temniță. Se telegrafiază din Lipari, că prizonierii din temnițele de acolo s'au pus în mișcare. Păzitorii au trebuit să folosescă arma, rânind pe 60 dintre prizonierii resoulați.

—x—
Nihilistii în Petersburg. O telegramă din Petersburg anunță, că în noptea de Lună spre Marția trecută au fost lipite pe pereții din oraș, o mulțime de proclamațiuni revoluționare nihiliste. În aceste proclamațiuni Țarul e amenințat, ca va ajunge sôrtea părintelui său.

—x—
Statistica emigrărilor Evreilor din Rusia, pentru anul trecut, arată o cifră

de aproape 12,000. Cei mai mulți au emigrat din orașele guvernamentului Kievului și au luat calea Americii și a Palestinei.

—x—
Viscole în Rusia. O telegramă din Petersburg vestesce, că nisce viscole foarte mari au fost în Rusia centrală și de Sud; mai multe trenuri s'au înomolită în zăpadă pe linia Kostov-Vormec. Ministrul comunicațiilor a luat măsură pentru aprovizionarea călătorilor și a lucrătorilor.

Correspondența „Gaz. Trans.”

Data în Chitichază, Faur 22 s. v. 1892.

Onorată Redacțiune! Eu, ca un fiu de ală lui Traian și părtinitor al viței noastre, nu pot nopți întreg să dorm de multe rele și strimbătăți, ce se fac cu poporul nostru român.

Durerosu lucru! În comuna noastră Chitichază am făcut și noi „olvasokör”, adică „vegyes ajku olvasokör” (societate de lectură mixtă—româno-maghiară.) În Dumineca cu datul 16 s. v. am avut ședința societății și am decis să se procure foi unghuresce 2. Dér să vedem despre cele ale noastre: Am strigat toți într'un suflet: „Gazeta Transilvaniei!” Atunci au început a se șopti popii cu notarii: „Nu și nu, că e prea infocată!”

Așa! Cele unghuresce se procureze, că sunt în contra noastră, dér când am cerut „Gazeta Transilvaniei” ni-a dîș d-lă notar, că nu cumva se aducem o fôie ca asta, că atunci noi vom vedea ce vom păți.

Noi suntem mai mulți ca ei, Românii-să mai de trei ori mai mulți ca Ungurii, și totuși ne fac șiltă (tablă, firmă) unghuresce. Nu e mirare, căci preții și cu notarii noștri toți se bagă în busunarul Ungurului și pe noi ne lasă de băjocură și de aceea nu țină sêmă Ungurii de noi.

Vedeți dér, onorată Redacțiune, cum suntem noi. Unii de-ai noștri nu-să omeni, numai de față, dér din dosu te frig. Așa am pățit-o și cu alegerea deputatului,—ne-au vîndut cum vîndu vitele.

În anul trecut, când am făcut societatea, ne-ați publicat, fălindu-ne și noi cu înaintarea poporului, dér e drept că ați dîș, că mai bine ar fi Românii singuri, decât cu Ungurii. A noastră e vina, n'am ce face!

Frumos mă rog să publicați aceste în fôia noastră de Dumineca, să se mai tragă dela cele rele.

Altă nou nu avem, numai neua acum de trei zile pică neîncetat și stă pe pământ cam la un șuc (urmă.) Nu știu ce va fi cu cei de pe la Crișuri.

Sincerul.

Reuniune de consum în Blașiu.

În Blașiu s'a înființat o reuniune românească de consum, care dela 1 Martie n. c. și a început activitatea sa. Ea și-a deschis o prăvălie în edificiul seminarial din piața Blașului, în care se găsesc tot felul de articoli de băcănă, vâpseli, mărfuri cu cotul, vestimente pentru bărbați și copii, ferărie, pielărie, precum și un deposit de făină. Marfa o comandă Reuniunea dela cele mai renumite firme și se vinde cu prețuri fixe și moderate.

Reuniunea acesta urmăresce un scop foarte practic; ea tinde adică a scoapa poporul român din Blașiu și împregiurime de exploatarea neguțătorilor străini, cari vedem, că ne copleșesc din toate părțile. Românii din Blașiu, — după cum ni-se comunică — sunt mică cu mare forță însuflețită, pentru întreprinderea lor, ce din semnele de până acum promite a avé un deplin succes.

Era în adevăr timpul, ca să se facă și pe tărîmul acesta încercările ce ne stau în putință, pentru ca să scăpăm de năpădirea străinilor și mai ales a jidanilor, cari prea multă au stors și storcu neconținut pe bietul popor.

Dér nu numai pentru Românii din Blașiu și împregiurime este de importanță pasul acesta, ci el va fi urmărit cu interes și de Românii din alte centre românești, cari nu ne îndoim, că decât exemplul Blășienilor nu va fi lipsit de succesul dorit, se vor însufleși pentru el și-l vor imita.

De aceea nu putem lăuda indestul inițiativa, de ce a luat-o Românii din Blașiu prin înființarea acestei Reuniuni de consum. Ei vor avé de sigură să lupte cu mari greutate la început, streinii le vor face concurență mare și nu vor întârzia a recurge pôte chiar la cele mai extreme mijloce, pentru a împede activitatea acestei Reuniuni. Insuflețirea însă, cu care Blășenii au întreprins acest pas, ne face să sperăm, că ei nu se vor lăsa învinși.

Blașul și împregiurimea sa constă din locuitori aproape exclusiv Români. Preții și cărturarii români din jurul Blașului trebuie să lumineze pe popor și să-l dedea a-și procura toate cele de lipsă, pentru casa și familia, din asortimentul Reuniunii lor.

Numai prin înțelegere și conlucrare comună se pot ajunge rezultate mari și salutare, fiă pe tărîmul politic, fiă pe celă economic etc., și un asemenea rezultat bun dorim noii Reuniuni de consum din Blașiu.

Producțiuni și petreceri.

De pe malul Begheului, 9 (21) Febr. 1892.

Domnule Redactor! Corul vocal din Ecica, o comună românească

în Banat, aproape de gurile Tisei, a arangiat în 2 (14) Februarie c. (ziua Înținării Domnului) o petrecere românească, ca și care puține am mai vădută.

Succesul strălucit al acestei petreceri m'a silit să i-au péna în mână, ca măcar în trăsături generale să înfățișez și cetitorilor valorosei „Gazete” o iconă palidă despre decursul ei.

Esistă adică în această comună un cor vocal puternic, înființat încă în anul 1885 de d-lă Valeriu Magdu, teolog absolut. Despre acest cor (mixt), compus din 40 de inși, jun plugari și fete, lumea românească are puțină cunoștință, — dér pot afirma, fără temere de a fi contrașis, că el ocupă un loc dintre cele mai de frunte între corurile noastre din părțile banațene.

Probă vădită despre acesta a dat și cu prilejul „Concertului și petrecerii românești” arangiate în ziua sus indicată. Programul publicat în Nr. 23 al „Gazetei” a. c., alcătuit bine, din cele mai frumoase piese românești, a fost executat cu o precizie de admirat. Punct de punct a încântat publicul numeros și a stors aplause, cari nu mai voiau să înceteze; cu deosebire compozițiile frumoase ale vestitul nostru măiestru de musică românească d-lă G. Mulescu, ca „Baba și boșnegul” (sextet mixt) și „Dis'au moșegul” (sextet mixt), au fost executate atât de precis și artistic, încât farmecul melodiei a răpit cu sine toate inimile auditorului, ér când a venit rândul la „Stăncuța” (sextet mixt de același autor) aplausele au izbucnit într'o adevărată furtună. Publicul cerea neconținut „mai odată!” „încă odată!” și bravi coriști fură nevoiți să repete piesele și de câte trei ori. Mândrii de hârnici și bravura acestor tineri, am dîș atunci în inima mea: nu se pôte, ca acest popor să nu aibă un viitor, care să-i asigure (dată o poziție demnă de nișințele sale, pe rotogolul dela Nistru și pân' la Tisa!

Bun efect au produs cele două declamațiuni: „Țiganul cu pușca” și „Bețivul”; anecdotă pe Th. D. Speranță, declamate de coriștii Pavel Moșă și Traian Bugaru, cari le-au predat cu succes, producând în public un ris general. Apoi nu mai puțin trebuie să laud pe fiul d-lui notar comunal, pe micul școlar Samuil Vulcanu, care îmbrăcat în vestimente românești, a predat „Rugăciunea pruncului” de I. Eliade, cu un talent, care promite mult.

După producțiune a urmat jocul, care s'a început cu „Hora” „Ardeleană” și „Pe picior”. Spațioasă și frumoasă sală a berăriei domeniiale abia pută cuprinde pe veseli jucători. Cu deosebire „Hora”, — jucată pentru

Zaladin îl cumpără îndată și mulțumit de tîrgul ce-l făcuse, plecă spre locul de întâlnire.

Mohamed, pornind prin stradele Alexandriei, cumpără un ochian tot așa de scump, ca și covorul, care avea meșteșugul de a vedea cu el ce vrei.

Emin cumpără din Ierusalim un măr, pe care decât-l pui pe nasul bolnavului, se însănătoșează.

Încă nu trecuse o lună și toți trei erau adunați la locul de întâlnire. Aici stătură ei câva timp și-și laudau lucrurile cumpărate, când odată lui Mohamed îi veni gustul să se uite prin ochiană acasă. Mare îi fu însă spaima, când zări pe Lenapa rău bolnavă. Erau p'aci p'aci să desnădăduască, când Zaladin își adusesse aminte de covor, pe care punându-se toți trei frații, într'o clipă fură acasă.

Aici sosiți, găsiră pe Lenapa în agonie și ea de sigură ar fi murit, decât n'ar fi pus Emin la timp mărul pe nasul bolnavei, care îndată se însănătoșă.

Astfel toate trei lucrurile au fost la o potrivă de folositoare.

Înțeleptul Ram însă dîșe: „Nici unul dintre voi nu este învingător, căci ce ar fi folosit covorul și mărul decât nu aveți ochianul, ca să vedeți pe Lenapa și să veniți de grabă acasă, séu ce ar fi folosit ochianul și covorul, de nu era mărul, căci înzădar ați fi venit, că nu era pe lume doctor, care s'o însănătoșeze și ea s'ar fi stîns înaintea vîștră. Deci, deoarece acum încă nu pot alege pe învingătorul, va adevărit altă lucru vitejia fiă-căruia și acest lucru va fi: Să aruncați săgețile vîștre și acela, care o va arunca mai departe, va învinge!”

Invoiți cu acesta, frații se luară la întrecere. Inceputul îl făcu Zaladin. Își luă săgeța sa de 99 de mîji și svirlă peste 99 de munți. Mohamed luă săgeța sa de 70 de mîji și o svirlă abia peste 30 de munți. Venind rândul la Emin, acesta își luă săgeța sa de 100 de mîji și o aruncă de nu o mai găsi. Atunci încep o cîrtă între Emin și Zaladin.

Celă dintău dicea, că el a svirlit săgeța așa de departe, încât nu o mai pot găsi; celă din urmă însă dicea, că a svirlit-o aproape, dér va fi cădută în vre-o apă, de aceea nu o mai găsesce.

Ram vedîndu pe Emin încă prea crud pentru însurătoare, dadu drept lui Zaladin. Găsindu-și și Mohamed o soție frumoasă, se însură cu ea și făcură o nuntă de cele împărătesce.

*

Să lăsăm pe cei doi frați să-și petrecă și să se întorcem la Emin. Cugetați, că se mulțumii el numai cu atata? Nu! El porni să-și găsescă săgeța.

Umblîndu un an întreg, găsi într'o bunădimință o piatră mare, în care era implântată săgeța. Nespusă îi fu bucuria. Însă înzădar se încercă el să o scotă, căci era înțepenită în bolovan așa de tare, încât nici nu mișca. Își mai adună încă-odată puterile, și acum fu încâtva mai norocos, căci trăgîndu săgeța din toate puterile, de-odată cu ea trase și bolovanul dela loc.

Mare îi fu mirarea, când înaintea ochilor lui vădă o scară ce ducea în jos. Un minut stătă la îndoielă, să între séu nu, în urmă însă, luându-și inima dinți, intră. Dér de-abia făcu doi pași pe trepte în jos și de-odată pétra se rostogoli érași la locul ei. Acum vedîndu-se închis, vrînd nevrînd trebui să scobore treptele.

De-odată se pomeni într'un coridor luminat. Cu ore-care șifală mergea el prin acel coridor și merse multă timp astfel, căci la fiă-căre pas trebuia să se oprască și să se minuneze de odorele acestei gropi, în care se aflau tot felul de lucruri, de cari el nu mai veduse.

Mai merse câtă merse și de-odată vădă înaintea sa un palat de aur. Stîndu înaintea palatului, sta pe gânduri, că ore să între ori să nu între înăuntru. În fine totuși intră.

Intrat aici, trebui să-și pună mîna la ochi, căci o prea frumoasă dîșă cu suita ei îi luă vederile. El rămase încremenit. Vedîndu-l dîșă în această

primă dată, cântând-o ună frumousă sextetă mixtă de corişti, — a plăcută multă publicului încântat de cele ce vede și aude. Ordinea jocurilor, alcătuită aproape numai din jocuri naționale românești, a fost executată până la sfârșit cu o veselie și animație neobișnuită la alte petreceri.

Explicația acestei împregiurări o aflăm în fericita idee, de care au fost conduși arangiatorii, când nevoind a face deosebire între „domni” și „țărani” au învâțat să-și petreacă împreună și într'un loc ambele aceste clase, cari trebuie să fie unite una cu alta ca trupul de suflet și toți domni și țărani de o potrivă și-au petrecut bine; toți erau veseli de a se vedea înșirați într-o „Horă” mare și frumousă, care inima descosă. Străinii, cari erau de față, încalțându-și ei de focul muzicii românești, nu întârziară să intra și ei în „Horă”, ținându-și pașii românești și în „Ardeleană” cu ceilalți voioși.

Astfel petrecerea a ținută până în d'albele, dimineață, când a trebuit să se imprăscie spre marea părere de rău a voioșilor.

Succesul strălucit al acestei petreceri, adevărat românesc, este a se atribui în prima linie d-lui dirigent al corului, Valeriu Magdu și d-lui sub-dirigent Valeriu Ghilăzanu, învățător, cari, în modul acesta au făcut să devină Eclică cercul de întâlnire pentru Românii din părțile sud-vestice ale Banatului.

Am văzut oșpeți din toate aceste părți, din Ovcea, (lângă Panciova), Sătul nou, Uzdiu, Sărcia, Toracul-mare, Toracul-mio, Iancăhidu, Becherecul-mare, Boteșu, scl. Atât de inteligentă, câtă mai vartosă țărâna a fost bine reprezentată. Cea din urmă, îmbrăcată în vestimintele „ei, frățușesci” (chintușu, cămășă albă și'n opincă) dădea salei o privilegie de tot pitoroasă. Admirabile au fost în această privință fetele (în cântec și oprege) între cari esecelau cu deosebire coristele, apoi d-șorele Dragina Barbulescu, învățătoare (în costum românesc), Florica Popescu (Ovcea) și Vióra Magdu (Eclică), cari în frumousul lor costum național, dău, ușor puteau fi espuse primejdiei de a fi — deochiate.

Doresc, ca cu altă prilej să erăș și ne întâlnim sănătoși și voioși „la concertul Eclicenilor” și să jucăm erăș.

Horă mândră românească
Inima se ni-o răpescă.

Cineli.

Varadia, 21 Febr. v. 1892.

Sera der 16 (28) Febr. adevărată de „Zăpostire”, a fost o adevărată seră plăcută pentru noi, în care „Reuniunea română gr. or. de cântări și muzică din Varadia” a încântat prin pro-

ducțiunea sa ună publică de peste 400 indiviți de pe la sate și orașu.

Conform programului, pe la orele 8, după cuvântul de deschidere, ridicându-se cortina, deodată ca din nisecă pepturi de ține, se auzi resunându motto: „O, veniți sub scutul musei!”

Apoi tot așa de dulce și sonor s'au executat și celelalte patru cântări, cari prin melodiile, caracterul și spiritul lor poetic înălțau inimile publicului celui mare, ce era de față. Cu deosebire piesa „Înainte Române!” fiind predată esecelentă, la aplauzele frenetice ale publicului a trebuit să se repeteze. D-lui G. Iliă încă ni-a delectat multă cu canțoneta „Șoldan Vitezul”, arătându în rola sa multă iubire de patrie și de națiune.

Nu mai puțin ni-au lăsat o impresiune plăcută și junii plugari, în număr de peste 30, în frunte cu bravul și zelosul lor diriginte Paul Farca, cari pe bină păreau ca tot atâția „Peneși curcani”, séu „Șioimi de munte”, a căror ordine și disciplină a stors admiratiunea tuturor.

Imediat după acesta, ridicându-se a doua oră cortina, se auzi echolul unei flaute, purtată de o mână desteră, carea intona: „Suenire de Mehadia.” Cu acesta se încep piesa teatrală: „Parachiserul séu „Florin și Florica.” Rolurile din această piesă teatrală au fost jucate cu multă desteritate. D-nii Paul Farca (Florin) și Traian baiman (Colivescu) au dovedit, că posedă dela fire multe din calitățile recerute dela un teatralist. Der peste toate d-șora M. Țiunea (tinera orfană Florica) prin limbagiul ei îndrăzneț, der sonor și dulce, apoi prin afecțiunile modeste, cuvenite și potrivite, te făcea să crezi, că apare pe bină acuzi o adevărată țărâncă în costum național pitoresc, acuzi o coconiță dela Bucuresci tot cu dialectul de pe acolo; ba în fine când apără ca „Vivandiera” înarmată era o adevărată Iléna Cosânțona, carea intonându cântarea: „Bravi ostași ai României”, ne-a însuflețit așa de tare și ne umplu inimile de simțăminte românești atât de puternice, încât, întreg publicul isbucni în lungi aplauze și piesa acesta din urmă a trebuit de două ori să se repeteze.

În ce privește partea materială a acestei producțiuni, au încurs peste tot 80 fl. 15 cr. și pôte, că decă nu era un timp nefavorabil și ploios, cifra venitului se urca mai sus.

Ca de încheiere mulțămimă acelora, cari se îngrijesc a ne delecta cu astfel de producțiuni instructive și folositoare.

Un participant.

Ianova, 16 (28) Febr. 1892.

În Dumineca lăsatului de brânză,

stare îi dăse: „Nu te spăria de noi Emin. Tu de aici înainte vei fi cel mai fericit, adevă, vei fi regele ținelor și bărbatul meu. Eu sunt aceea, care am condus săgeta ta până la pétra, care ține locul porții la acest palat!”

Om fericit, ca Emină nu se mai afla. Ce asemănare între Lenapa și țina ținelor! Cu ochii la pământ merse Emină la ea și-i mulțami, apoi făcu o nuntă, la care toate ținele de pe lume au fost de față.

Astfel în dragoste și veselie petrecu el mulți fericiți ani, fără să îmbătrânească. Odată însă, stându singur la ferestra palatului séu și uitându-se prin grădinile cele minunate ale palatului, dedu cu ochii peste un bătrân, era vrăjitorul Atuki, cel mai mare vrăjmaș al ținelor. Acesta îi dăse: „Emină, decă voesc să fii și mai fericit de cum ești, dute mâne desu de dimineță în pivniță și caută într'un unghiu până vei găsi o pană ruginită. Bag-o în gaura cheii dela usa înouiată din drépa odăii voștre de durmită și ia ochianul, ce

stă acolo pe masă.” (Cu aceste cuvinte Atuki dispăr.

Desu de dimineță făcu Emină, ceea ce-l învățase Atuki, der cum intră în odaie, tot palatul se cutremură, ér când puse mâna pe ochian, tot palatul se prefăcu cenușă. Înaintea lui Emină steteau ținele plângându, ér nevastă-sa îi dăse:

— „Tu, Emină, fii blăstămat de mine, precum pe tine te a ispitit Atuki, și anume să te faci așa de bătrân, precum ar fi trebuit să fii, anume de 237 de ani și să ai ca o pétră pe inimă. Ér atunci, când vei găsi cele 3 lucruri: covorul, ochianul și mărul, și mi-le vei aduce, să fi delegat de blăstămul meu, ér de nu, sufletul téu se mérgă în iad.”

Apoi întorcându-se către ține dăse: „Voi, ține vândute de Emină lui Atuki, perțiți pentru tot-déuna!” Ér de atunci ține nu mai esistă.

Și încalca pe o șea rosă
Și v'o spusei cam mincinosă.

Brașov, Martie 1892.

Sextiliu P . . . . .

corul vocal român din Janova a dat un concert împreună cu dansu, sub conducerea tinerului dirigent, Georgiu Lază.

Deschiderea s'a făcută printr-o prefrumousă vorbire, rostită de bravul vicepreședinte al corului, Georgiu Uroșu, care mișcă inimile prin vorbirea sa încuragătoare și plină de foc românesc.

Urmă apoi esecutarea programului constătător din vre-o 19 puncte din cele mai alese și mai românești, precum: „Vânătorul”, „Susu opincă”, „La arme”, „Cătu-i Țera românească”, etc. Apoi trei coriști declamară poezia „Stefan, Ioan și Georgiu”. Între piesele din program o fost și una intitulată „Lupta Sultanului cu Românul”, ală căreia autor este d-lui G. Uroșu.

Inchiderea s'a făcută printr-o declarațiune a d-lui învățător local Ioan Rotaru, după care corul a intonat „Mulți ani”.

Timpul fiind ploios, pe mulți oărturari de ai noștri i-a împedat de a lua parte la această producțiune, der poporul nostru a fost reprezentat printr'un număr aproape de 400 persoane. Venitul curat a fost 48 fl.

Ne pare bătețor la ochi, că atât la concertul acesta, cât și la cel de acum doi ani, preoții noștri Petru Popoviciu și Ioan Dogariu, nu au luat parte. Cătu pentru cel dintâi, cel puțin a fost reprezentat prin fiul séu Nicolae, der apoi părintele Dogariu pentru ce se feresce ore de a veni în atingere cu poporul séu? Mai înainte dăcea, că iubitul nostru învățător și fost dirigent al corului, este „agitator” și de aceea n'a luat parte la concertul nostru de acum doi ani. Der acum iubitul nostru E. Milosavu nu mai e cu noi, ci noi însi-ne suntem. Spună der părintele Dogariu, de ce n'a luat parte la concertul nostru și de ce nu vré el să se afe în mijlocul popului séu?!

Dintre preoții noștri, laudă îi aduce părintelui Iliă Popescu, care cu noi este și la bine și la rău. Dumădeu să-l țină.

P.

Telegramele „Gaz. Trans.”.

(Serviciul biuroului de cor. din Pesta.)

Budapesta 12 Martie Fôia oficială publică numirea lui Iuliu Kautz, ca guvernor al băncei austro-ungare, mai departe publică și numirea profesorului Korányi, ca președinte al consiliului sanitar al țării.

Praga 12 Martie. Prima cetire a proiectului pactului se va face Lună. Toți, afară de Cehii tineri, vor vota pentru trimiterea acestuia la comisiunea pactului.

Cracovia 12 Martie. În cetatea dela graniță, Iaskova, a fost arestat un călător franceș, care voia să trecă în streinătate patrone de dinamită.

Berlin 12 Martie. Starea sănătății împăratului Wilhelm s'a îmbunătățit în mod simțitor.

Wiena 12 Martie. Rothschild a dăruit 25,000 florini societății benevole de salvare. Directorul general al fondurilor private și familiare împărătesci, br. Mayer și-a dat dimisiunea din serviciul curții.

Brussella 12 Martie. În mina de cărbuni de lângă Anderhus s'a întâmplat o esplosiune teribilă. Până acum sunt 85 morți și 150 răniți.

Politeța (omenia).*)

(Fine.)

Este respingător obiceiul de a te totă certa și a contradice la toate, der aproape tot așa de neplăcut, de nebărbătesc și de-

jositor lucru este, de a dice la toate, da! de a consimți cu tot ce dice unul și cu toate manifestațiile sentimentelor lui. Richard Sharp dice: Se pare că cu greu s'ar pôte afla granița dintre grobianitate și sinceritate, dintre recunoscere dréptă și lingușire, ce laudă peste măsură, și totuși ușor, — avem lipsă numai de inimă bună, de amicalitate și francheță spre a face tot ce e bine și corect în modul cuvenit.

Mulți sunt necomplasanți, nu cu intențiune, ci fără a voi și chiar fără de a sêmți. Astfel ducele de Cumberland merse odată la istoricul Gibbon, care publicase tomul al treilea al operei sale „Căderea imperiului roman” și-l întrebă: „Cum îți merge? Tot așa te gădesc ocupându-te: tot sgării, sgării, sgării hârtia.” Ducele a avut probabil intențiunea de a face un compliment scriitorului, der prin modul séu de vorbire, rău ales, el dobândi contrariul.

Sunt omeni érași, cari trec de înțepeniți, tăcuți și mândri, pe când ei nu sunt decât sficioși. Marele compositor Beethoven devenia adeseori chiar grobian, așa de dosnic era. Mergându odată împreună cu Gôthe, se întâlniră cu familia împărătescă. Gôthe, ca om de lume și de curte, salută cu politeță, cum se cuvenia, Beethoven însă merse mai departe, ca și când n'ar vedé pe nimeni. Ar greși tare acela care ar crede că Beethoven, a făcută acesta din îngâmfare, el care ca artist se putea cu dreptă cuvânt pune alături cu Gôthe, der încă și mai puțin se pôte reduce purtarea lui la lipsa de politeță. Nu, el era sficios și dosnic din cauză, că era surd. De aceea nu-i plăcea să dea față cu omenii și politeța numai în comerțul cu omenii se pôte învăța.

Germanii au o fire sficioasă; ore-care deosebire făcu numai Germanii dela sud, cari sunt amestecați cu Celți, popor mai vioiu și mai glumeț. Francesii și Irlandesii, cari s'au amestecat și mai mult cu Celții, sunt mai complasanți, mai sociali și mai veseli, decât Germanii. În viața socială și chiar comercială se deosebesc foarte mult Francesii de Germanii și de Englesii, cari sunt mult mai greoi și mai ursuzi.

Nesociabilitatea prințului Albert al Angliei, n'a fost alta decât o sfielă, cenu putea nici odată stăpâni. Acestă însușire au avut o mulți bărbați însemnați ai Angliei. Isaak Newton a fost pôte omul cel mai sficios al timpului séu, așa că ținea multă vreme secretul cele mai mari descoperiri ale sale, de frică, că-l vor face cunoscut. Legea de gravitațiune a fost publicată din cauza acesta numai după mai mulți ani dela descoperirea ei.

Și Shakspeare a fost foarte sficios. El nu umbla după renume, ci din contră, îndată ce și făcuse puțină avere, părăsi Londra și se retrase cu 40 de ani într'un mic orașel. Sficiunea lui a fost naturală mărită prin aceea, că Shakspeare era schiop și ea pôte fi și cauza pentru care el nutria atât de puțină speranțe.

Shakspeare a fost și actor și a jucat roluri de a doua séu a treia mână. Nic în timpul acesta însă nu și-a pierdut sfielă. Și Byron, asemenea schiop, era sficios.

Washington, de origine Englesă, a fost și el sficios. Era

*) După Smiles-Rudow.

förte formalistü și nu se simția bine în prezența străinilor. Elü făcea impresiunea unui micü boierü din provinciä, care nu-i dedatü de a se mișca multü în societate.

Deși noi ținemü, că Americanii suntü ömenü, carü n'au nicü o sfielä, totuși celü mai însemnatü scriitorü americanü alü timpului nostru a fostü omulü celü mai sfiiciosü de pe lume. Nathaniel Hawthorne merse până acolo cu sfiela, încätü când intra cineva la elü în odaia, îi întorcea spatele, ca să nu fiä cunoscutü. După ce însö făcea odatä cunoștință cu cineva, nu era nimenü mai amicalilü și mai de spiritü ca elü.

Emersen dize despre Hawthorne: Mai multü se bucura când audia, că cineva nu l'a observatü colo și colo. Nu-i plăcea să fiä vedütü și cerea dela croitorulü seu să-i croiescă hainele așa, și alegea materiä de astfelü de culöre, ca să nu atragä privirile altora. Purtarea lui stângace îi cauza remușcări de conștiință, carü îl aduceau de multe-ori la desperare....

Tacitus scriea despre Germanü, că erau așa de nesociabilü, încätü nu locuiau în orașe, ci numai resfiräți unulü câte unulü, precum locuiesc și acuma de pildä Westfalii și o parte din Saxoni.

Acuma însö s'au schimbatü lucrurile și sociabilitatea se cultivä în cluburi, reuniuni și în alte întruniri sociale din orașe, în mare măsurä.

Cumcă însö nicü ađi sfiela nu este lucru rarü, chiar și la ömenü cultü, dovedesce și ceea ce i-s'a întemplatü înainte cu câțiva ani unuia dintre invetäții cei mai renumiți ai Germaniei. Acesta print'unü conductü de torțe, ce se făcü în onörea lui, fü așa de multü surprinsü, încätü n'a pututü să vorbescä nicü unü cuvëntü, ci a trebuitü să röge pe fiulü seu să primescä deputația.

În timpurile vechi Germanii erau numiți de căträ Slavii mai viuoii Niemec (de unde vine cuvëntulü Némțö), ceea ce însemnezä: muții. Acesta se esplicä de obicei așa, că muți i-au numitü, pentru că vorbeau o limbä neînțeläsä de Slavü, precum și grecesculü „barbarü“ are totü cam unü asemenea înțelesü; dér póte fi că le diceau Germanilorü muți, tocmai pentru-că erau mai nesociabilü și mai dosnicü.

Smiles dize, că capacitatea de colonizare a Germanilorü vine de acolo, că fiindü nesociabilü s'au dedatü cu singurätatea preriilorü și a pădurilorü neumblate, ba încă le plăcea în acestä singurätate.

HIGIENA

Nuculü.

Folösele ce le putemü avé dela unü nucü suntü însemnate; pentru acestä amü cređutü de bine, ca să ne ocupämü despe elü.

Acestü pomü se numesce în limba botanicä Nux yuglans; este originar din Persia; cresce în mai töte țerile cu clima ca a nösträ.

Toți scimü, că nuculü ajunge la înälțimi mari și că trunchiulü seu se îngroșe förte multü. În trunchiulü nucului circulä o sevä bogatä în zăharü, altfelü mieđulü nucilorü n'ar fi atätü de bunü.

Cöja trunchiuluiü gröșä, crepatä asprä, are o sevä mirositoare amarä și iute. Acestä sevä pusä pe piele iritä, seu întăritä.

Foile nucului mari, cu mirosü pătrundătorü, mai alesü sdrobite între degete, au unü gustü amar și iute. Chiar foile uscate conservä în mare parte acestü gustü și mirosü.

Foile nucului au aceeași odöre și gustü.

Fructele lui suntü nucile, pe alü cărorü mieđü lü cunoscemü încunjuratü de o cöjă gröșä lem-nösä, și până nuca s'a coptü, și de o cöjă verde. Cöja verde are zamä förte reșinosä și astringentä, care produce pe piele o patä neğr-galbänä ca și iodulü, lucru care a făcutü pe chimiști să admitä cum că acea zémä are iodü.

Mieđulü nucei e albü, dulce și plăcutü, pisatü și amestecatü cu apă, formezä o beutură ca și laptele de migdale (emulsie).

Mieđulü nucei are oleu förte plăcutü, câtü este prospëtü, dér iute și iritatü, când se rinceșesce.

Mieđulü nucei pe lângä oleu, conține multe materii hrănitöre, așa că în totalü mieđulü nucei este unü alimentü puternicü.

Puterea în îngrășare a mieđului de nucä este chiar proverbialä. În poporü totü se mai dize, că căpeăunii, carü aveau gurä și în cefä (ce-ori fi fostü aceste ființe?), hrăniau pe ömenii, pe carü îi îngrășau înainte de a'i mânca, cu mieđü de nucä și cu pâne.

Ingrășătorii de pasări, îngrășä curcanii, îndopându-i cu mieđü de nucä.

Unü mieđü de nucä nu se póte asemäna, ca putere hrănitöre, cu unü castravete, ridiche și ardeiu etc.; cu töte acestea cu durere constatämü, cumcă copilulü țeranului, eșitü din friguri, pune mâna pe unü castravete chiar nemuratü, în locü să i-se dea câți-va mieđi de nucä, carü chiarü cu mämăligä suntü prea gustoși și hrănitöri.

Dér untulü de nucä? Este așa de bunü, pentru copiii slabü, ca și celü de pesce.

Avemü multümirea să spunem, că în unele părți ale României, cum este prin Mehedinți, Dolj, Buzeu și alte părți delöse, nuculü este mai multü stimatü. Mulți țerani și facü din nucü oleu, cu care chiar prăjescü diferite substanțe de hranä.

Din cele ce precedü se vede, că nuculü ne dä o hranä bunä.

Dér nuculü ne mai dä:

— 1. Doctorii contra hemoragiilorü (scurgerilorü de sânge), în contra riei, în contra scrofulelorü, în contra ränilorü.

În contra hemoragiilorü, zéma de cöjă de nucä este bunä, căci este astringentä; ea opresce scurgerea de sânge.

În contra riei, zéma de cöjă de trunchiu, de cöjă verde de nucä și de foi, mai cu semä verđi, este bunä. Cu acestä, zémä frecate bubele de rie, se omörä paianjenu-lü seu sarcoptulü, cu care vine în atingere zéma, după ce buba s'a spartü.

În contra scrofulelorü, băile căldicele, în carü se törnä și zémä de foi de nucü, au mare renume. O baie cu sare și foi de nucü fierte, este o doctoriä puternicä în contra scrofulelorü.

În contra ränilorü de ori ce felü, aceeași zémä este förte bunä: ea omörä microbii și viermii. Chiar dalaculü în multe casuri s'a vindecatü, puindü pe elü, după ce s'a deschisü buba, continu foi verđi de nucü, seu zémä de foi ori de cöjă verde de nucä.

O ranä, care s'ar acoperi cu o cărpä imbuibatä de o asemenea zémä, nu se impute. Se pretinde,

cum-cä acelü mirosü iute, dér plăcutü, ce exalä foile nucului în atmosferä, combate chiar puterea seminței de friguri.

— 2) Nuculü ne dä o umbrä plăcutä și ajutatöre în contra celorü călduri însemnate ale verei.

— 3) Nuculü, când nu mai póte să ne dea fructe din cauza bėtrănețelorü, ne dä unü lemnü scumpü, căci este căutatü în tötä lumea.

Și pentru töte aceste daruri, ce ne cere unü nucü? Nimicü mai multü, decâtü unü petecü de pä-mëntü de câțiva metri pătrați, carü se potü găsi chiar în locuri unde altceva nu prosperä.

Dér să-i spunemü și partea cea rea.

Nuculü este piritü, cum-cä sub elü vinü Elele, carü iau o mânä ori unü piciorü unora din cei ce dormü la umbra lui.

Este adevăratü, că s'au vedütü casuri de paralisii de mâni, de față și de picioare luate la umbra nucului. Înapoiäții, neputëndü esplica cauza, și-au închiputü nisce ființe, ce n'au vedütü decâtü în prostesca lorü închipuire, pe carü le-au numitü Ele și pe carü le credü, că arü produce aceste paralisii.

Esplicația adevăratä însă este cea următoare: mulți inädușiți (în transpirațiune), din cauza marei călduri, vera, se culcă unde este umbra nucului mai gröșä, fără să observe, că tocmai acolo josü este umedü, și că d'asupra lui vine unü curentü de aerü, căci curentü se face, deörece sub nucü aerulü este mai rece, decâtü celü dimprejurulü lui. Asemenea ömenii facü imprudentä acelora, carü acoperiți de sudöre, sarü în bae rece — Sub nucü primejdia póte fi mai mare, căci fără nicü precauțiune, fiindü acoperiți de sudöre, dormü pe unü locü umedü.

Dér a nucului este vina?...

(Apărătorulü Sănătății.)

Musica.

Tractatü istoricü-criticü compilatü de unü nemusicantü.

Cine a studiatü fața unui omü surdü, s'a pututü convinge, că are ceva posomoritü în espresiunea sa; fără de a-lü agräi îl poți cunosce, că nu aude.

Urechia este una dintre cele mai misterioșe organe ale corpului ömenescü și stä în cea mai intimä legăturä cu mintea și inima omului. Decä vei fi undeva isolatü, unde nu vei audü voce ömenescä și nicü unü felü de tonü, poți fi încunjuratü de câte și mai câte lucruri plăcute, căci dela o vreme încolote va mânca uritulü; din conträ, decä urechia va avé ocupațiune, vei audü cantece, mișcarea apei, a aerului, atunci vei puté conversa cu cineva și nu vei suferi de uritü.

Cu dreptü cuvëntü se póte afirma, că urechia este liferantulü celorü mai înalte plăceri pentru unü omü cu minte. Aceste plăceri le nasce musica. Meritä déră să ne ocupämü în puține cuvinte de ea.

Între töte artel frumöșe, musica este cea mai vechiä, căci este născutä deodată cu omulü; musica vocalä, fiindü cea mai naturalä, este cea mai plăcutä musicä.

Baiatulü în légänü adörme la acestä musicä; junele se însufleșesce de ea; feciorele într'o cântare cu dorü își mai ușurezä inima și invocä speranța; bėtrăniä cântändü câte o cântare vechiä, mai înöescü suvenirile tineretelorü.

Da, musica are cea mai mare influință asupra inimei, ea dä voinicului putere, imbländesce pe celü furiosü, mângäe pe celü necăjitü.

Din musica vocalä s'a dezvoltatü musica instrumentalä, care a invetät'o

omulü dela naturä. Apa, cădëndü de pe stăncä în adänoime, face musicä, vëntulü, sufländü într'o peșterä, face musicä. De sigurü că primulü faurü, care a începutü să dea cu ciocanulü în nicovalä, a pusü temelile tactului. Și primulü păstorü, care a începutü să sufle în țeva de sočü, a inventatü musica instrumentalä.

Töte popörelle culte și neculte istorisescü despre musicantii, pe carü i-au avutü în timpurile cele mai vechi. E de cređutü, că omulü pentru aceea fü creatü mai în urmă, ca să audä, când se deșteptä, musica, murmurulü naturii și cäntulü paserilorü. De pe timpulü lui Adam nu ni-au rėmasü documente, déră de sigurü că mama Eva, până i-au mersü lucrurile bine, a cântatü câte o trillä, și moșu Adam negreșitü, că i-a secundatü, pentru-cä, cu durere se scie, că a fostü bărbatü prea ascultătorü. Și a trebuitü să fiä și atunci musicä, deörece într'o iconä vechiä este reprezentatü moșu Adam cu Eva, päräsindü paradisulü și o cėtä de animale suflä din buciunü unü marșü funebrelü în urma lorü.

Dupä legea vechilorü Greci, Apollo a inventatü lira și a cinstit'o lui Orfeu; Orfeu a făcutü apoi chiar minuni cu ea, căci când cänta din lirä se luau arbörü, animale și stänci după elü. Ba precum se scie și se adevereșce și cu unü martorü vrednicü de cređemëntü din timpulü modernü, cu Offenbach, chiar și în infernü (iadü) a reportatü Orfeu succese strălucite cu concertele sale. La Evrei era o mare capacitate musicalä, David, învingătorulü lui Goliat.

Densulü însö, născutü dintr'unü nemü practicü, nu s'a mulțumitü numai cu concertarea, ci a fostü și compositorü. Elü a făcutü psalmi și i-a cântatü, acompaniändu-i cu unü instrumentü cu corde.

Celü mai puternicü musicantü la Evrei a fostü buciumașulü acela, care a sciutü să sufle o'unü efectü, precum adevereșce scriptura, de s'au rėsturnatü murii cetätii Ierico.

Dintr'o poveste romänescä scimü, că mare făcitorü de minune era în secululü alü XIII și fluerașulü dela Hamleș, care cântändü din fluierü, a scosü după sine toți șörecii din orașü, și fiindü că onorabilulü „magistratü“ (primäria) nu i-a remuneratü concertulü cum se cuvine, s'a pornitü din nou cu fluierulü pe strade, și cântändü a adunatü pe toți ömenii din orașü și numai într'unü târđiu s'a sciutü, că aceștia au alcătuitü coloniile säșesce din Transilvania.

Dēră și mai mare meșterü a pututü să fiä italianulü Palma, care avëndü datorii, când creditorulü seu stäruia cu nerăbdare să-i plătescă, i-a cântatü câteva arii frumöșe, de carü s'a muiatü inima creditorului întru atäta, că nu i-a mai cerutü ce îi datorea, ci i-a mai datü încă imprumutü nou.

În evulü mediu și musica, precum și cele mai multe arte, și-au luatü refugilü la bisericü și mănăstiri. S'a dezvoltatü cultulü musicii bisericescü.

Dēră nu multü a rėmasü musica între päreții sfințiti, ci a ieșitü érá la largulü, așa că astäđi e introdusä în armatä, în cortulü celui sëracu, în salönele domnesce, ia parte la töte solemnitățile sociale, delectezä în töte localurile publice, ba face pretensiune la localü propriu, astfelü are musica templulü seu, operä, sale de cântare și de concerte etc.

Educațiunea modernä pune pondü märișorü pe cultura musicalä; mulți tineri au intrare în societäți distinse și facü carierä pentru desteritatea lorü în musicä. Dēră domnișörelle?! Multe din ele iau atätea öre de pianü. Incätü pentru economia casei, pentru cusutü, fertü, nu le mai ajunge din timpü și nu-și aducü aminte, că va veni timpulü, când o mănecare bunä fără musicä ar fi mai pe plăcere, decâtü o mănecare stricatä cu musicä bunä.

Se facü întruniri pentru a cultiva musica. Suntü operele cele mari prin

capitale, apoi felu și felu de concerte, unde se ducă cei ce pricep și cei ce afectează, că pricepă muzica; acești din urmă, frescoe, ca să trecă de muzicanți mari, faci critică de minune. Sunt de aceea, cari participă la astfel de expoziții musicale cu cugetul sincer de a gusta plăcerile muzicii; aceștia adeseori o pășescă ca cei ce se ducă la un banchet mare cu scop să mănânce bine și apoi se întorcă ori flămânzi, ori cu stomacul stricat. Căci în operele mari musicale sunt multe feluri de tonuri și mai frumoase și mai urite. Muzicanții de profesiune nu caută plăcere numai în dulceața muzicii, ci caută arta, tonuri grele scose cu dexteritate, combinații și complicații măiestrite sunt obiectul admirării lor.

Urechile artiștilor sunt foarte simțitoare și devin nervoase la auzul unui ton fals. Ocupațiunea continuă într-o direcțiune, și atunci când e împreună cu mare șgomot, agerește urechia. În șgomotul unei mori, noi abia am pute să ne înțelegem cuvintele, dără morarul, a cărui urechi este dedată cu acest șgomot, aude chiar și șorecele umblând printre vase; el adormind în șgomot, se deșteaptă când stă mără și e liniște.

Omulu naturei ascultă cu plăcere un canteu mic drăgăluș; urechia cu cultura musicală însă pottesce arii mari, ceva picant, căci muzica de tôte dille nu o mai îndestulesce. Pentru aceea se introducă tot felul de instrumente.

Se face esces și cu muzica. Șciut este, că uneori pianulu, pe care se cântă fără șfirșit, este o calamitate pentru tôte vecinii. Și cel mai bun cântăreț, dără în conversarea de tôte dille nu ar vorbi, ci ar tôte cânta, ar deveni urios.

Pentru aceea omulu de tôte dille nic nu găsese plăcere a merge șasculte reprezentațiile dela operă; ăr țaranulu, care a ajuns intăia oră la operă și a vădutu că prima cântăreț a secerat multe aplause și a trebuit să repeteze multe arii, a raportat celor de acasă, că trebuie că prima cântăreț nu a șciutu bine versurile, de a trebuit să cânte tôte de doușori.

Dără cu tôte aceste, muzica rămâne arta inimei. Este tôte suspicioș omulu căruia nu-i place muzica. Și între paseri nu cele răpitoare sunt cântărețe.

Dără nu se pôte trage la îndoială, că între tôte artele, muzica este cea mai arogantă. Câte muse au fost, avându fiicare altă artă, dără numai muzica ș-a însușit numele mamei sale. Și numai compozițiile mari musicale și scena de muzică se numesc opere, ca și cum alte produse ale geniului omenscu nu ar fi opere.

Privighetorea cântă tôte așele melodii la noi, pe cari le cântă și în alte țări și este ascultată cu aceeași plăcere. Notele sunt acele la tôte poporele culte. Și totuși se șciu întocmi după placul fiă-cărui popor.

Dără muzica poporelor diferite are caractere deosebite, acosta nu însamnă o dără ar exista muzică absolută națională, cum e de exemplu limba, ci este urmare a regulii, că impresiunile muzicii atără dela suvenirile ce stau în legătură cu una șeu altă cântare. Chiar și întemplieri momentane lasă impresiuni permanente. Un cântec mitel, care l'ai auditu prima oră dela o persoană plăcută, tôteuna îți va fi drag.

Pentru aceea să nu te încređi omului, care nu iubese muzica șa națională, căci unul ca acesta e pe cale să se lapede de suvenirile familiei sale și a celor de cari se ține familia.

Soldatul tôteuna se va însufleți mai mult de șunetul trimbiței, ca de canteul violinei. Toba nu are tonuri fine adormitoare și totuși sunt omeni mulți, căroră, auzind toba, le vine șomnul, pentru că totu cam șera au au-

dită toba la retragere, când șapropia timpul de culcare.

Chiar și animalele se emoționează auzind muzica obișnuită. Pisica negreșită va crede, că nu este muzică mai plăcută ca țipșitul șorecilor, nic artiștu mai mare ca cotoiulu. Căi de poștă fugă mai cu voiă, când sufă șurugiulu din corn.

Poporelor mai inculte le place muzica șgomotșă. Se dăce, că cântând odată o capelă europeană înaintea unui domitor african, când cânta flautu un șolo și taceau celelalte instrumente, Maieștatea Sa cea negră, întrebând oeci acosta, că unii cântă, alții ba, nu șa mulțumit cu rșpunsulu măiestrului, ci a pofțit, ca înaintea lui să nu fi leneși, ci se cânte tôteuna tôte.

Băieșilor le placă tobele, fluiertu, cornulu, buciumul și alte instrumente cu ton aspru; mai tărăiu vinu alte instrumente la ordine.

Instrumentele musicale au menire șpecială. Unde se potrivește unul, nu se potrivește celalalt. Cu flautu nu vei șeseca cu efectu un marș eroicu, nic cu bombardonulu cel mare nu vei face cu șucces o serenadă delicată.

Instrumentele acestea sunt o omenii; deși au natură și calități deosebite, bine întocmite și împărțite, dau armonia bună.

Să șperăm, că generalizarea muzicii va face armonia și în șocietățile omensci, ca să nu fie atatea tonuri false.

MULTE ȘI DE TOATE.

Un șpașportu ciudaț.

In marea împărăția ruseșă există la mănăștirea Criosă, un obicei forțe ciudaț. Ori și de câte ori mără cineva, egumenulu mănăștirii dără mortulu următorulu șpașportu: „Noi, prin mila lui D-șeu, patriarhulu în Criosă, cătră d-lu și prietinelu nostru Șfântulu Petru, portarul lui D-șeu! Văș facem cunoscut, că în dillele acestea a încetat din viață un robu alu lui Dumneșeu și Văș poruncim să-i dați voe să între, fără întârziere, în împărăția cerului, de-orece noi l'amăș iertat de tôte pocatele și așa-dără binevoiti a vă conforma acosteia, pentru care i-amăș și datu acosta scrisore.”

Hiperbola.

D-ra Păcălina: Spune-mi, te rog, ce este o hiperbolă?

D-lu Păcălescu: O hiperbolă? Veđi, d-ră, ești așa de frumoșă, încatu chiar dără-ți intunești fața totu mi se pare, că e șorele ștrălucitor.

D-ra Păcălina: Ce-i asta, o declarația de amor?

D-lu Păcălescu: Nu, ci asta e o hiperbolă

Mortalitatea în armatele Europei.

Acum de curând ș'a făcutu o ștatistică înșemnată asupra mortalității în armatele europene. Armata șpaniolă prezentă cea mai mare mortalitate, adică 13 la 1000. Causa este întocmirile defectuoșe din armata șpaniolă. După Șpania vine Rusia cu o mortalitate de 9 la 1000, Italia cu 7,74, Austria cu 7, Franșia cu 6, Anglia cu 5, Belgia cu 4 și Germania ceva mai puțin de 4. Oștica e mai rșpândită în armata engleșă, și mai puțin rșpândită în armata franceșă.

TRAGERI LA SORTI.

In amortisare ser. 3663 4501 5699 6062, 6889, 7461.

Tragerea următoare 1 Iulie.

Basilica, 1 Martie ser. 29/46 44/71 99/37 129/55 197/48 325/71 394/82 400/38 450/56 460/9 518/68 592/19 817/54 873/17 884/33 989/14 1075/44 1094/62 1234/72 1289/75 1701/93 1956/11 1970/48 1971/79 1986/3 2325/91 2458/53 2482/29 2683/45 2957/2 3051/26 3051/74

3087/73 3139/88 3200/51 3206/58 3266/74 3336/99 3372/54 3546/1 3557/41 3725/96 3876/27 4007/12 4090/5 4341/32 4407/65 4798/10 4816/23 4822/5 4912/1 4921/79 4965/50 4981/2 5156/95 5230/15 5488/29 5491/25 5561/11 5606/64 5628/54 5712/66 5788/33 5802/73 5832/72 5855/75 5920/54 6263/33 6314/96 6444/1 6462/7 6533/84 6570/10 6624/68 6811/98 7308/60 7316/95 7336/75 7362/23 7376/61 7377/51 7411/74 7421/20 7523/16 7700/61 7709/13 7720/79 7731/87 7783/27. In amortisare ser. 1446 2397 4965 5425 6249 6597.

Calendarul săptămânii. Martie, are 31 zile. Săptăm. 1392. Sorele rșare șpune: 2 4 6 8 10. Calendarul Iulian: 1 Cuv. Eudochia, 2 Mart. Theodor, 3 Mart. Eutropiu, 4 Cuv. Gerasim, 5 Mart. Conon, 6 SS. 42 Muc. d. Amoria, 7 Par. Vasilie și Efreim.

Bursa de mărfuri din Budapeșta dela 9 Martie n. 1892.

Table with columns: Șeminte, Qualitatea per Hect., Prețulu per 100 chilogr. (dela și până).

Table with columns: Șeminte vechi ori nouș, soiulu, Calitatea per Hect., Prețulu per 100 chilogr. (dela și până).

Table with columns: Produse div., Soiulu, Cursulu (dela și până).

Table with columns: Produse div., Soiulu, Cursulu (dela și până).

Tergulu de rimatori din Steinbruch. La 7 Martie n. ștarea rimatorilor a fost de 139,700 capete, la 8 Martie au intrat 1821 capete și au eșit 993 rămânendu la 9 Martie un număr de 140,523 capete. — Se notăză: marfa unșureșă veche, grea dela 45 1/2 până la 46 1/2 cr. marfa unșureșă tineră grea dela 47— cr. până la 48— cr., de mijloc dela 47 cr. până la 48 1/2 cr. — ușor dela 45— cr. până la 47— cr. — Marșă țărăneșă grea dela 45 1/2, până la 46— cr. — de mijloc dela 45— cr. până la 45— cr. ușor dela 45— cr. până la 46— cr. — Marșă de România Băkony de grea dela — cr. până la — cr. transito mijlocia grea dela — cr. până la — cr. înșe transito ușor dela — cr. până la — cr. transito dto țepoșă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlocia dela — cr. până la — cr. Marșă șerbescă grea dela 45—46 1/2 cr. transito, mijlocia grea dela 44 1/2—45 1/2 cr. transito ușor dela 44—45 cr. Porci înșrășați de unș anu dela — cr. până la — cr., înșrășați cu cucuruz dela — cr. până la — cr., înșrășați cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriș la gară cu 4 1/2.

Bursa din Bucureșci din 9 Martie n.

Table with columns: Valori, % and cump. Includes items like Rentă română perpetuă 187b, Banca Națion. ult. div. 88., etc.

Cursulu șosurilor private din 9 Martie n.

Table with columns: Șosuri private, cump. and vinde. Includes items like Basilica, Creditu, Clary 40 ft. m. c., etc.

Cursulu pieței Șrașovă

Table with columns: Șașote româneș, Cump. and Vând. Includes items like Șarșit româneș, Șapoleon-d'ori, etc.

Cursulu la bursa din Viena

Table with columns: Șașote, Cump. and Vând. Includes items like Șenta de aur 4%, Șenta de hără 5%, etc.

Proprietaru: Dr. Aurel Mureșianu. Redactoru rșponsabilu: Gregoriu Maloru.

Pentru ștomach ștricat, indigestiune și pentru tôte acele nenumărate bôle, cari provin din cauza conturbării organelor de nutrire, se probăză ca un medicamentu eșcellentu „Balsamulu de viață alu lui Dr. Rosa“ din farmacia lui B. Fragner în Praga; acesta este de căpătat aprôpe în tôte farmaciile mai mari.

Gestreifte und karrirte Seidenstoffe, Louisine — Foulards — Surah — Taffetas — Merveilleux etc. — **von 45 kr. bis fl. 3.85** per Meter verfertigt roben- und hübschweiße porto- und zollfrei die **Seiden-Fabrik G. Henneberg** (K. u. K. Hofliefer.) **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

Numere singuratică din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se pot cumpăra în librăria Nicolae Ciurcu, și în tutungeria I. Gross.

Marea bancrută!

New-York și Londra n'au lăsat necrutată nici continentul european și marea fabrică de argintărie s'a vădit necesită să dăruiească întregului ei deposit în schimbul unei răsplăți pentru muncă. Eu sunt imputernicit să îndeplinesc acest mandat.

Eu dăruiesc

prin urmare ori cui, fă bogat ori sărac, următoarele obiecte pentru mica sumă de **fl. 6. 60.** și adică:

- 6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă engleză.
- 6 furculițe de argint patent americană dintr'o bucată,
- 6 linguri de argint patent americană,
- 12 lingurițe de argint pentru cafea patent americană,
- 1 lingură de argint pentru supă patent americană,
- 1 lingură de argint pentru lapte patent americană,
- 6 cesci Victoria englezesci,
- 2 candelabre de masă,
- 1 strecurătoare pentru ceiu,
- 1 zaharniță,

42 bucăți la un loc.

Tote cele 42 de obiecte sus amintite au costat mai înainte fl. 40 și acum se pot cumpăra pe prețul bagatelii de fl. 6.60. Argintul patent american este un metal alb, care își păstrează colorea argintului 25 de ani, despre ceea ce se garantează.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat nu e

o șarlatania.

mă simt îndatorat în public, că ori cine, căruia nu-i convine marfa îi trimit bani înapoi, nimenea însă se nu trecă cu vederea ocaziunea această favorabilă de-ași procura această garnitură pompoasă.

Se trimite numai cu rambursă postală sau cu trimiterea înainte a sumei.

Cu deosebire recomandă praful de curățit aceste obiecte, o cutie împreună cu indicarea folosirii costă 15 cr.

P. Perlberg's Agentur

der verein. amerik. Patent-Silberwaaren-Fabrik, Wien, I. Fleischmarkt No. 14.

Estrasă din scrisorile de mulțămire:

Sunt mulțămite cu trimiterea D-Vostră și Vă rog a'mi trimite din nou următoarele.

Triest, 28 Ian. 1892.

Edler von Broschek,
c. și r. colonel.

Deorece cu prima trimitere am fost pe deplin mulțămite, vă rog a mai trimite alte 42 bucăți.

Gödölő, 12 Februarie 1892.

H. Petera,
c. și r. conducător de vânătoare.

787,3-2.

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni	3 fl. —
Pe șase luni	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni	10 fr.
Pe șase luni	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe șase luni	1 fl. — cr.
Pe trei luni	50

Pentru România și străinătate:

Pe an	8 franci.
Pe șase luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci.

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se vor abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămurită și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Postavuri (Stofe) adevărate de Brünn

pentru primăvera și vera 1892.

1 bucată (coupon) de 3.10 metr. lungime, suficientă pentru un rând de haine (roci, pantalon și giletă) costă numai	fl. 4.80 calitate bună fl. 6.— calitate cea mai bună fl. 7.50 calitate fină fl. 10.50 calitate cea mai fină	} lână adevărată
--	--	------------------

Un coupon pentru un rând de haine negre fl. 7.— până fl. 10.— precum și materii (stofe) pentru pardesiuri, loden pentru turiști peruvienne și dosking negri, stofe pentru funcționari Kamm-garnuri fine etc. expedeză cu prețurile fabricii, depositul altă fabricii de postavuri, bine cunoscută ca solidă și reală.

Siegel-Imhof în Brünn.

Mustre gratis și franco. Expedarea întocmai după mostre și garantată.

Spre atențiune! Publicului se atrage atențiunea asupra acelei împrejurări, că stofă aduse direct costă mai puțin, decât cele procurate pe baza costisitorului cărți cu mostre fotografate. La acele prețurile sunt îndoit mai mari. Este de a se feri de șarlatani, cari recomandă resturi de stofe, și trimită apoi adevărate sdrățe, cari nu valorază nici plata croitorului. 778,20-7.

Ajutoră grabnică și sigură

pentru

SUFERINTE DE STOMACH ȘI URMĂRILE ACESTORA!!

Mijlocul cel mai bun și eficace pentru menținerea sănătății, curățirea sucurilor precum și a sângelui și pentru promovarea unei mistuirii bune este deja pretutindenea cunoscutul și plăcutul

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acest balsam preparat în îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tămăduitoare se dovedește ca foarte folositor în contra tuturor greutăților de mistuire a cărei de stomach, lipsa de apetit, rigăelei, congestiunilor, haemoroidelor etc. etc. In urma eficacității sale a devenit acest balsam acum un sigur și dovedit medicament de casă populară.

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziția!

FIȚI ATENȚII!!!

Spre a evita înșelătorii, faceți pe fiecare atent, că fiecare sticlă cu Dr. Rosa's Lebens-Balsam, care singur numai de mine este preparat după receta originală, este învelită în hârtia grosă albastră, care poartă în lungul ei inscripția: Dr. Rosa's Lebens-Balsam din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205-3“ în limba germană, boemă, ungară și franceză, și cari sunt provădate cu alăturata marcă a fabricii luată sub scutul legal.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabil se poate procura numai în Depositul principal al producătorului

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“
Prag 205-3.

In Budapesta: la farmacia I. von Török.

Tote farmaciile din Brașov, precum și tote farmaciile mai mari din monarchia Austro-ungară au depozite din acest balsam de viață.

Tot de acolo se poate avea:

Alifia de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haoussalbe)

un medicament sigur și prin mii de scrisori de mulțămire recunoscut în contra tuturor inflamațiilor, rănilor și umflăturilor.

Aceasta se întrebuițează cu succes sigur la inflamațiuni, la stagnațiunea laptei și întărirea țitelor cu ocaziunea întrecării copilului, la abscese, ulcere, pustule cu puroi, carbuncule; copturi la unghie, la panariții, ulceratiuni la degete, la întărituri, umflături, tumorele glandulelor limfatiche, lipome etc. — Tote inflamațiunile, umflături, întărituri se vindecă în timpul cel mai scurt; la casuri însă, unde s'a format deja puroi absorbe buba și o vindecă în timpul cel mai scurt fără dureri. In cutișore à 25 și 35 cr.

FIȚI ATENȚII!

De orice alifia de casă universală de Praga se imităză foarte des, faceți pe fiecare atent, ca singur numai la mine se prepară după receta originală. Aceasta este numai atunci veritabilă, decât cutișorele din metal galbinu, în cari se pune, sunt înfășurate în hârtia roșie pe care s'a tipărită în 9 limbi explicațiunea cum se întrebuițeze. împachetate și în cartone vinete — cari sunt provădate cu marca fabricii de mai sus.

Balsam pentru auz.

(Gehör-Balsam)

Cel mai probat și prin multe încercări cel mai temeinic medicament pentru vindecarea auzului greu și spre redobândirea auzului pierdut. 1 Flacon 1 fl. 603,26-21

Avisă d-loru abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiune să binevoiască a scrie pe couponul mandatului postal și numerii de pe fâșia sub care au primită diarul nostru până acuma.

Domnii, ce se abonează din nou, să binevoiască a scrie adresa lămurită și să arate și poșta ultimă.

Totodată facem cunoscut tuturor d-loru abonați, că mai asemu din anii trecuți numeri pentru complectarea colecțiunilor „Gazetei“, precum și câteva întregi colecțiuni, pentru cari se pot adresa la subsemnata Administrațiune în casă de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans.“